

VIDENCENTRET FOR LANDBRUG

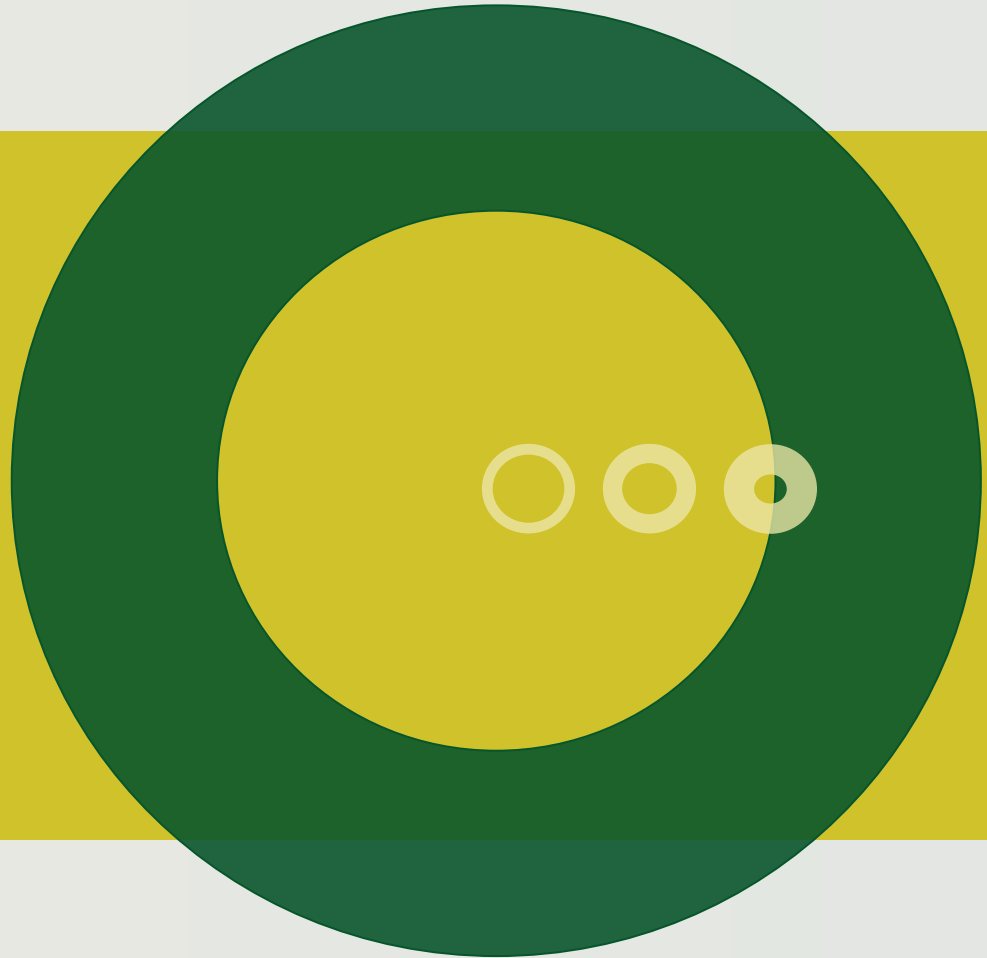
Økonomi & Virksomhedsledelse

Hvilke rettigheder og muligheder har lodsejeren?

Tone Maj Pedersen,
Erhvervsjuridisk
konsulent, advokat

Videncentret for
Landbrug

7. maj 2014

Indlæggets emner

1. Retlige muligheder for at anfægte udpegning
2. Hvornår og hvordan bør man reagere på en udpegning – relevante overvejelser
3. Samspil med anden lovgivning – retsvirkningerne af udpegning
4. Relevant oplysning og dokumentation

Retlige muligheder for at anfægte en udpegning/ 1

- Udpegningen skal have fornøden hjemmel:
 - Lovfortolkning: Definitionen af naturtyperne
 - håndfaste eller vejledende kriterier?
 - skønsmæssige afgørelser: hvilke kriterier indgår i skønnet og med hvilken indbyrdes vægt?
 - Dokumentation
 - for relevante kriterier
 - hvad er tilvejebragt og hvad kan tilvejebringes (officialmaksimen)
 - Skønnet efterprøves

Retlige muligheder for at anfægte en udpegning/ 2

Relevante fortolkningsbidrag til definition af naturtyperne og dokumentation

- Nbl § 3
- "Registreringsvejledningen" (1993)
- Vejledning om nbl § 3 beskyttede naturtyper (2009)
- Retspraksis og klagenævnspraksis (litteratur)
- Lovbemærkninger
- (Ministersvar)

Retlige muligheder for at anfægte en udpegning/ 3

Foreløbig konklusion (definition af overdrev):

- Få kriterier med konkret indhold
 - Formodningsregel: Ikke biologisk hvis dyrket for mindre end 30 år siden.
 - Jordbundsforhold
 - Eksempler på omfattede arealer i registreringsvejledningen
- Vejledende kriterier
 - Det centrale "botaniske kriterium" – forekommende arter er afgørende.
 - Indhold derudover?
 - Hvornår indtræder beskyttelsen?
 - Hvor meget kvalitet "skal der til"?
 - Dokumentation for forekommende arter – hvilke er relevante?
 - Hvor store og hvilke dele af arealet skal dokumenteres – grænsedragning.
- Ingen konkret vejledning med hensyn til skønsudøvelsen

Retlige muligheder for at anfægte en udpegning/ 4

Foreløbig konklusion (dokumentation for overdrev)

- Ingen implicit afgræsning af naturtypen (overdrev) via dokumentationskravene
- Ingen "autoriseret" metode til opgørelse af "det botaniske kriterium"
- DCEs (tidl. DMU) naturtilstandsvurderingsværktøj anbefales til Kommunerne.

Konklusion: Ingen klar definition af naturtyperne og ingen krav til grundlaget for vurderingen af, om beskyttet: "Bider sig selv i halen"

Retlige muligheder for at anfægte en udpegning/5

Hvis "problem" er den manglende præcisering – hvem har bevisbyrden for, om et areal er beskyttet?

- Grundlæggende forvaltningsretlige principper
 - Indgreb i ejendom kræver hjemmel
 - Intensitetsprincippet
 - Alle relevante hensyn skal inddrages i en skønsmæssig afgørelse – dem, der taler for og dem, der taler imod
 - Officialmaksimen – myndigheden skal oplyse sagen tilstrækkeligt
- Bevisbyrdens placering og tyngde ved klage- og retssager
 - Processuelt påhviler det lodsejeren at tilvejebringe et grundlag for tilsidesættelse af udpegningen – bevisbyrden er hos den, der anfægter.

Retlige muligheder for at anfægte en udpegning/6

Processuelle udfordringer i forhold til klagesag eller retssag

- Omkostninger – procesrisiko
- Hvad er det, uenigheden angår?
 - **"Det er ikke kvalificeret natur – det er bare en udyrket mark"**
 - Lovfortolkning – hvad vil du gøre gældende?
 - Utilstrækkelig dokumentation for vegetations overdrevskarakter – hvad vil du gøre gældende?
 - Hvilke konkrete krav til afgørelsen har forvaltningen ikke iagttaget?
 - **Forkert anvendelse af "formodningsreglen"**
 - **Dokumentation for nylig dyrkning af arealet**
- Hvilke beviser kan tilvejebringes?

Retlige muligheder for at anfægte en udpegning/ 7

Udfordringer – i hovedtræk

- Definition af genstanden for beskyttelse er upræcis
- Usikkert hvilke konkrete forhold, der skal inddrages i vurderingen
- Bevisbyrdens placering
- Bevisbyrdens tyngde
- Bevismæssige udfordringer – dyrkningshistorik – biologisk udvikling over tid
- Ressourceforbrug forbundet med klage- og retssager på området

Imødegåelse

- Fokus på problemet – anmeldelse af 15 års genopdykningsret
- Dialog – om muligt deltagelse i processen og medvirken til oplysning
- Tidlige overvejelser om handlemuligheder – beviset ”forringes” med tiden
- Erfaringsudveksling - afklaring af retsstillingen i nævns- og domspraksis

Hvornår bør handling overvejes?/1

- Det klare svar: så tidligt som muligt!
- Jo længere hen "i forløbet" man kommer, i jo højere grad vil beslutningen og handling eller undladelse bero på sagens individuelle forhold:
 - FØR arealet udvikler sig i retning af natur: dyrkning/ pløjning eller anmeldelse af genopdykningsret
 - I FORBINDELSE MED "vejledende" § 3 registrering
 - INDEN der træffes en egentlig afgørelse om beskyttelse
 - PÅ afgørelsestidspunktet

Hvornår bør handling overvejes?/2

I forbindelse med "vejledende" registrering

- Vejledende registrering – formelt set "uden retsvirkning".
- Har ikke formelt set karakter af en forvaltningsretlig afgørelse – MEN den efterfølgende forvaltningsretlige afgørelse (som har retsvirkning) begrundes med kriterierne for "vejledende registrering".
- Som udgangspunkt forringes muligheden for at føre bevis fortløbende
- Mulighed for at påvirke processen FØR der træffes en formel afgørelse, adgang til dialog og fremsendelse af oplysninger m.v.
- Omvendt bevisbyrde når beviset først er "væk" – processuel skadevirkning

MEN:

- Man fremprovokerer potentielt en forvaltningsretlig afgørelse om, at arealet er beskyttet.

Hvornår bør handling overvejes?/3

I forbindelse med "vejledende registrering"

- Naturtypebekendtgørelsens § 9 – vedrører egentlige forvaltningsafgørelser
- Men ingen lovfæstet pligt til individuel orientering eller partshøring i forbindelse med vejledende registrering.
- Dvs. lodsejer har ikke et retskrav på orientering om vejledende registrering.
- MEN hvis der modtages et individuelt brev: vær opmærksom på, om der er frister – overvej under alle omstændigheder, om der bør handles umiddelbart).
- Vejledende registreringer og afregistreringer kan indbringes for Klagenævnet (af lodsejeren) – han behøver ikke afvente en egentlig afgørelse.